

APSPRIEŠANA

Regulas par ETSG pārskatīšana (Eiropas teritoriālās sadarbības grupa)

Šo apspriešanu kopīgi rīkoja Reģionu komiteja, Eiropas Savienības prezidentvalstu trijotne (Spānija, Beļģija un Ungārija), Eiropas Komisija un programma “*INTERACT*”. Apspriešanas mērķis ir apkopot dalībvalstu, jau izveidoto ETSG, izveides procesā esošo ETSG, vietējo un reģionālo pašvaldību un citu ieinteresēto personu viedokļus saistībā ar Regulas (EK) Nr. 1082/2006 par Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG) pārskatīšanu. Apspriešanas galvenais temats bija leģislatīvie aspekti, kurus būtu jāpilnveido vai jāmaina nākamās pārskatīšanas gaitā, kā arī minētā juridiskā instrumenta pievienotā vērtība un ar to saistītās iespējas. Apspriešanu sāka 2010. gada 3. maijā Kaseresā (Spānija), un tās jautājumus publicēja ETSG portālā, kuram var piekļūt Reģionu komitejas tīmekļa vietnē; atbildes varēja iesniegt līdz 20. jūlijam.

Apspriešanā paustie viedokļi iekļauti pašiniciatīvas atzinumā par tematu “Jaunas perspektīvas ETSG regulas pārskatīšanā”, kura izstrādi Reģionu komiteja pabeigs līdz 2011. gada sākumam¹, un iestādes tos izmantos turpmākajā likumdošanas darbā. Regulā (EK) Nr. 1082/2006 paredzēts, ka Komisija līdz 2011. gada augustam Eiropas Parlamentam un Padomei iesniegs ziņojumu par ETSG regulas piemērošanu un, ja nepieciešams, arī priekšlikumus grozījumiem.

---

¹

CDR 100/2010, ziņotājs — Galisijas reģiona pašvaldības priekšsēdētājs *Alberto Nuñez Feijoo* kgs (ES/PPE).

Pateicības

RK vēlas pateikties kopīgās apspriešanas rīkošanā iesaistīto partneru pārstāvjiem.

ES prezidentvalstu trijotne — Spānija, Beļģija un Ungārija:

Julián Talens Escartí kgam no Spānijas Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā;
Estanislau Vidal-Folch de Balanzó kgam no Spānijas Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā;

Barbara Boutriau kdzei no Beļģijas Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā;
Thierry Delaval kgam no Beļģijas Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā;
Maarten Goris kdzei no Beļģijas Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā;

Dr. *Gábor Sonkoly* kgam no Ungārijas Republikas Valsts pārvaldes un tieslietu ministrijas;
Dr. *Katalin Fékéte* kdzei no Ungārijas Republikas Valsts pārvaldes un tieslietu ministrijas;
Dr. *Anna Kerékgyártó* kdzei no Ungārijas Republikas Valsts pārvaldes un tieslietu ministrijas;
Gabriella Iglói kdzei no Ungārijas Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā.

Eiropas Komisija:

José Antonio Ruiz de Casas kgam no Reģionālās politikas ĢD;
Dirk Peters kgam no Reģionālās politikas ĢD.

Programma “INTERACT”:

Elise Blais kdzei no “INTERACT” kontaktpunkta Vīnē.

Pateicamies par vērtīgo sadarbību arī visiem, kas apspriešanā pauda viedokli.

Papildu informāciju var iegūt ETSG portālā, kuram var piekļūt Reģionu komitejas tīmekļa vietnē:

www.cor.europa.eu/egtc
egtc@cor.europa.eu

Secinājumu kopsavilkums.

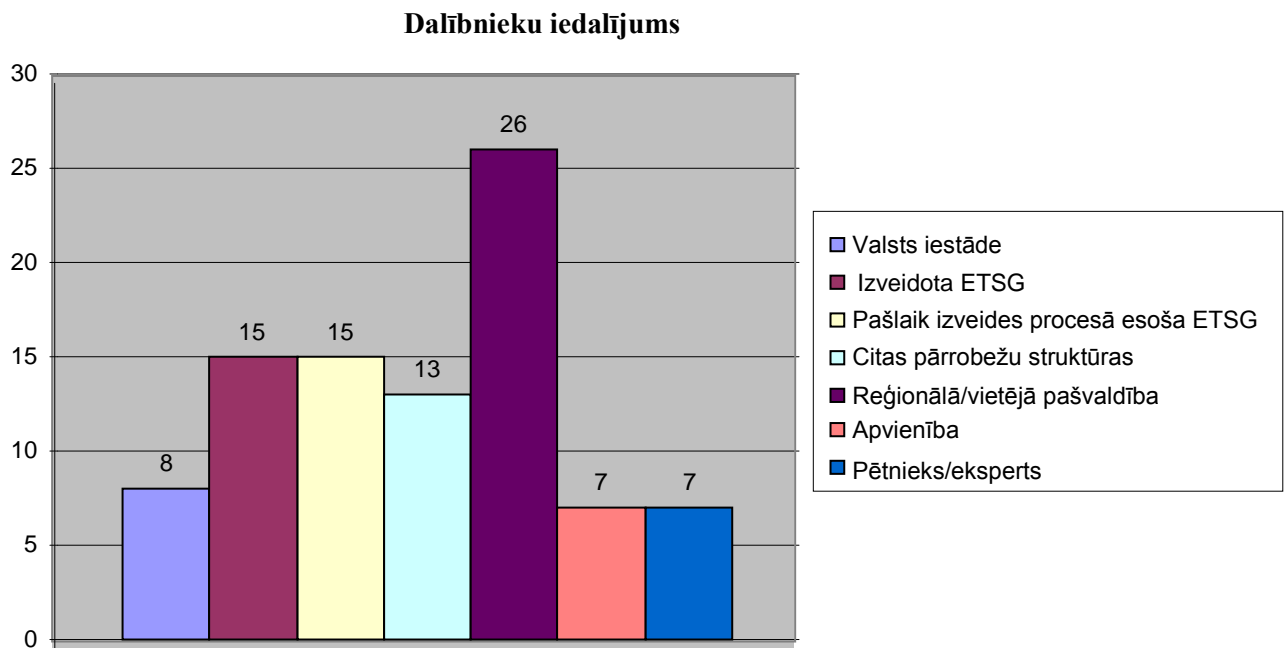
- Apspriešana izraisīja ievērojamu atsaucību. **Saņemta 91 atbilde**, tostarp 15 atbildes no kopumā 16 izveidotajām ETSG un 15 atbildes no pašlaik izveides procesā esošajām ETSG. **Apspriešanās piedalījās gandrīz visas izveidotās un izveides procesā esošās ETSG.**
- Respondenti uzskata, ka **regula ir jāgroza**, un īpaši uzsver, ka jāatvieglo ETSG darbība un jāpilnveido to izveides process.
- Galvenā juridiskā problēma ir **atšķirības dažādu dalībvalstu tiesību aktos**. Tas īpaši saistīts ar faktu, ka regulas noteikumi ļauj dalībvalstīm, īstenojot regulu, pieņemt atšķirīgus lēmumus, tādēļ atšķiras izveidoto ETSG juridiskais statuss. Respondenti norāda arī uz grūtībām saistībā ar konvenciju un statūtu satura izstrādi un apstiprināšanas procedūrām. Kopumā procedūras ir jāvienkāršo.
- Eiropas un dalībvalstu līmenī ir jānodrošina **informācijas izplatīšana, saziņa un tehniskā palīdzība**. Respondenti piekrīt, ka vajadzīga Eiropas struktūra, un atzinīgi vērtē RK veidoto sadarbības tīklu, sniegto informāciju un palīdzību.
- Lielākā daļa respondentu norāda, ka Eiropas teritoriālās sadarbības grupām būtu jāpieņem darbā pašām savi **darbinieki**, un jānosaka, kādi tiesību akti ir jāpieņem. Personāla jautājumi ir viena no galvenajām juridiskajām problēmām.
- Lielākā daļa respondentu atbalsta **privāto struktūru dalību** Eiropas teritoriālās sadarbības grupās, taču tikai ievērojot zināmus nosacījumus.
- Ļoti atšķiras dalībvalstu un citu ieinteresēto personu viedokļi par **trešo valstu dalību**: dalībvalstis uzskata, ka trešo valstu dalība ir jāierobežo, savukārt Eiropas teritoriālās sadarbības grupas, vietējās un reģionālās pašvaldības, apvienības un eksperti uzskata, ka pašreizējie noteikumi ir jāpārstrādā un jāievieš noteikumi, kas nav tik stingri.
- Lielākā daļa respondentu ļoti atzinīgi vērtē to, ka ETSG darbojas kā **vadības struktūra** un kopīgs tehniskais sekretariāts, jo tas atbilst subsidiaritātes principam. Dažu valstu pārvaldes iestādes nelabprāt deleģē programmu vadību. ETSG izmantošana Eiropas teritoriālās sadarbības projektu īstenošanai sniedz virkni priekšrocību, tomēr to ir grūti īstenot, jo Eiropas teritoriālās sadarbības grupas bieži neatbilst nosacījumiem, lai varētu piedalīties minētajos projektos.
- ETSG uzdevumi aptver ļoti dažādas darbības jomas. Grupas veic pasākumu un sadarbības koordinēšanu vai arī darbojas kā jauns pārvaldības līmenis.
- Respondenti uzskata, ka ETSG ir galvenais ES juridiskais instruments **teritoriālās kohēzijas mērķu** sasniegšanai. Tās ir arī **daudzlīmeņu pārvaldības laboratorijas**, kas nodrošina divlīmeņu saziņas kanālu un izmanto augšupēju pieeju. ETSG darbība var veicināt dažādu pārrobežu problēmu risināšanu.

1. Dalībnieki.

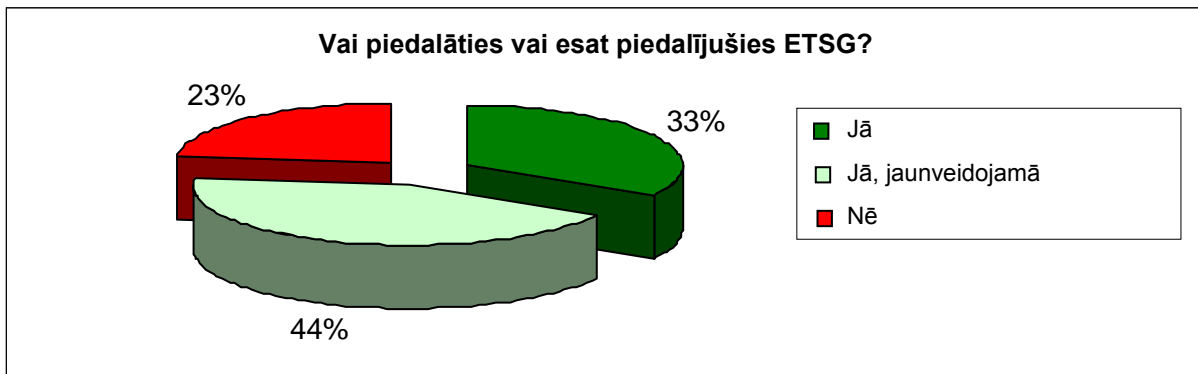
Reģionu komiteja saņēma 91 atbildi. Tas liecina, ka jautājumi, kas skar Eiropas teritoriālās sadarbības grupas, daudziem ir nozīmīgi un savākto datu reprezentativitāte ir ļoti augsta. Apspriešanās piedalījās gandrīz visas izveidotās un izveides procesā esošās ETSG.

Apspriešanās viedokli pauda šādi respondenti:

- 15 no kopumā 16 izveidotajām ETSG;
- 15 izveides procesā esošās ETSG;
- 13 citas pārrobežu struktūras (galvenokārt eiroreģioni);
- 26 vietējās un reģionālās pašvaldības;
- 8 valstu valdības (7 dalībvalstis un Šveice);
- 7 apvienības, to vidū arī Eiropas Robežreģionu apvienība, Eiropas Reģionu asambleja, Pārrobežu operatīvā misija (*Mission Operationnelle Transfrontalière*) un Centrāleiropas dienests pārrobežu iniciatīvu īstenošanai (*Central European Service for Cross Border initiatives*);
- 7 eksperti un ieinteresētās personas, tostarp “*INTERACT*”.

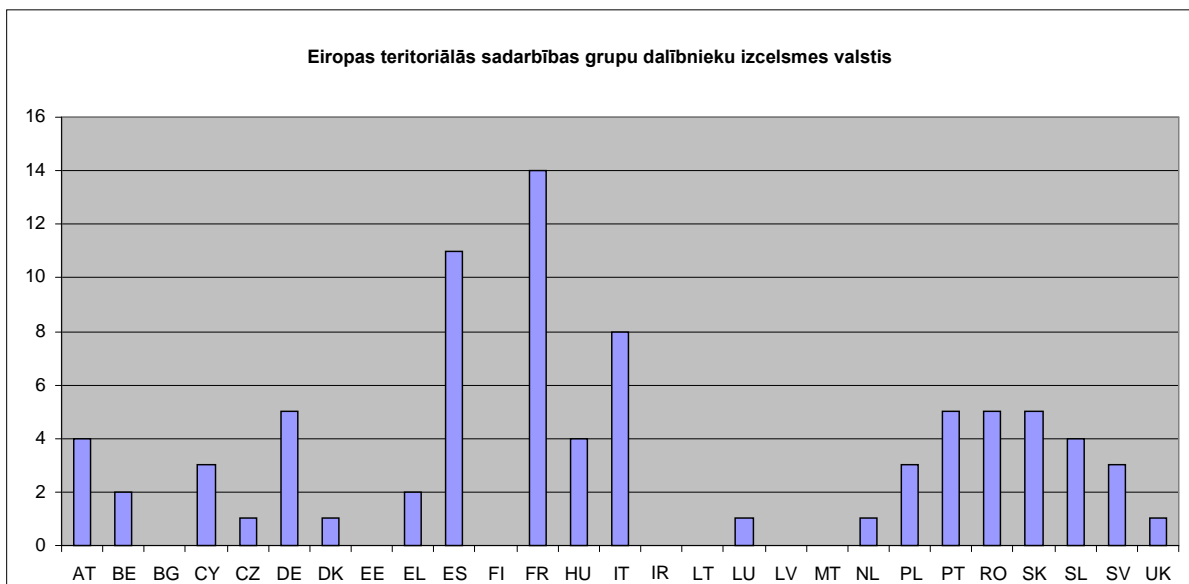
1. attēls. Apspriešanas dalībnieku iedalījums.

2. attēls. Atbildes iesniegušo pārrobežu, starpreģionu un starpvalstu struktūru dalība Eiropas teritoriālās sadarbības grupās.

Saņemto atbilžu ģeogrāfiskais spektrs tieši vai netieši aptver 23 dalībvalstis. Bulgārija, Īrija, Latvija un Malta nav tieši minētas, lai arī nav izslēgts, ka struktūras no minētajām valstīm ir iesaistījušās apvienībās, kas piedalījās apspriešanās. Apspriešanās vairāk iesaistījās dalībnieki no valstīm, kuru teritorijā darbojas ETSG.

Apspriešanās piedalījās izveidotās un izveides procesā esošās ETSG no 20 dalībvalstīm. No Bulgārijas², Igaunijas, Somijas, Īrijas, Latvijas, Lietuvas un Maltas nav saņemtas atbildes, kas liecina par dalību Eiropas teritoriālās sadarbības grupās. Visvairāk respondentu, kas saistīti ar izveidotajām vai izveides procesā esošajām ETSG, ir no Francijas (14), Itālijas (11) un Spānijas (8).

3. attēls. ETSG dalībnieku izcelsmes valstis.

Trešās valstis: vienā ETSG, ko pašlaik veido, ir partneri no Horvātijas un vēl vienā — no Ukrainas; vienā eiroreģionā iesaistījušies partneri no Norvēģijas, un vienā eirorajonā ir partneri no Šveices;

² Reģionu komitejai ir informācija, ka Bulgārijas pārstāvji ir iesaistījušies divos ETSG projektos. Minēto projektu pārstāvji apspriešanās nepiedalījās.

Šveices valdība tieši pauda viedokli apspriešanā; tajā piedalījās viens Šveices kantons un viens Horvātijas reģions; viedokli pauda arī viens eksperts no Šveices.

Kopumā aptaujas dalībnieku skaits ir lielāks nekā šeit minētais, jo dažas struktūras iesniedza atbildes, ko tās sagatavojušas kopīgi ar partneriem un ieinteresētajām personām (piemēram, “*INTERACT*”, kur iesaistījušās aptuveni 30 organizācijas).

2. Apspriešanas struktūra.

Apspriešanā uzdeva kvantitatīvus un kvalitatīvus jautājumus par šādām tēmām:

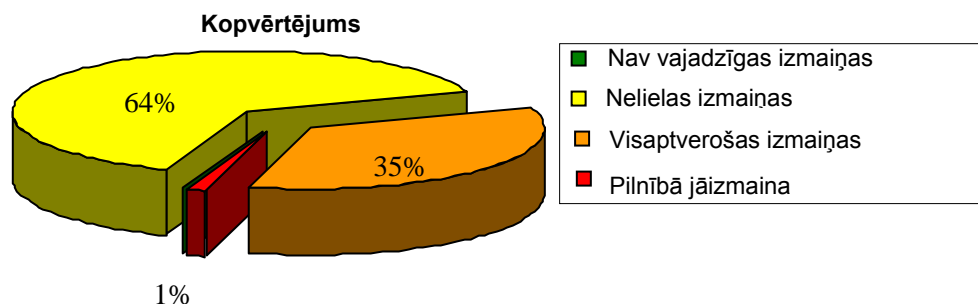
- ETSG juridiskie aspekti, tai skaitā Regula (EK) Nr. 1082/2006 un tās īstenošana dalībvalstīs; juridiski un politiski ierosinājumi ETSG stiprināšanai;
- ETSG un Eiropas teritoriālā sadarbība;
- ETSG darbībā uzkrātā pieredze, veiktie uzdevumi, šķēršļi, ar kuriem tās saskārušās, un turpmākā attīstība;
- ETSG nozīme Eiropas integrācijā.

Daži respondenti iesnieguši dokumentus, kuros formulēti viņu viedokļi. Tie ņemti vērā, apspriežot kvalitātes aspektus, bet nav ņemti vērā, apkopojot kvantitatīvos datus.

3. Juridiskie aspekti.

➤ Vispārējais novērtējums

Neviens respondents nav izvēlējies atbildi “nav vajadzīgas izmaiņas”. 64% respondentu uzskata, ka Regulā (EK) Nr. 1082/2006 vajadzīgas “nelielas izmaiņas”, bet pārējie respondenti norāda, ka vajadzīgas “visaptverošas izmaiņas” (35%) vai regula “pilnībā jāmaina” (1%), galvenokārt tādēļ, ka respondentus neapmierina viens vai divi nozīmīgi regulas aspekti. Vairākās sanāksmēs, dokumentos, kuros formulēti viedokļi, un aptaujās izskanējis viedoklis, ka jāveic izmaiņas, lai uzlabotu un atvieglotu Eiropas teritoriālās sadarbības grupu darbību, tomēr izmaiņas nedrīkst skart regulas pamatelementus, lai ETSG un dalībvalstu līdz šim paveiktais darbs neapstātos tāpēc, ka tiesību aktos veic būtiskas izmaiņas.

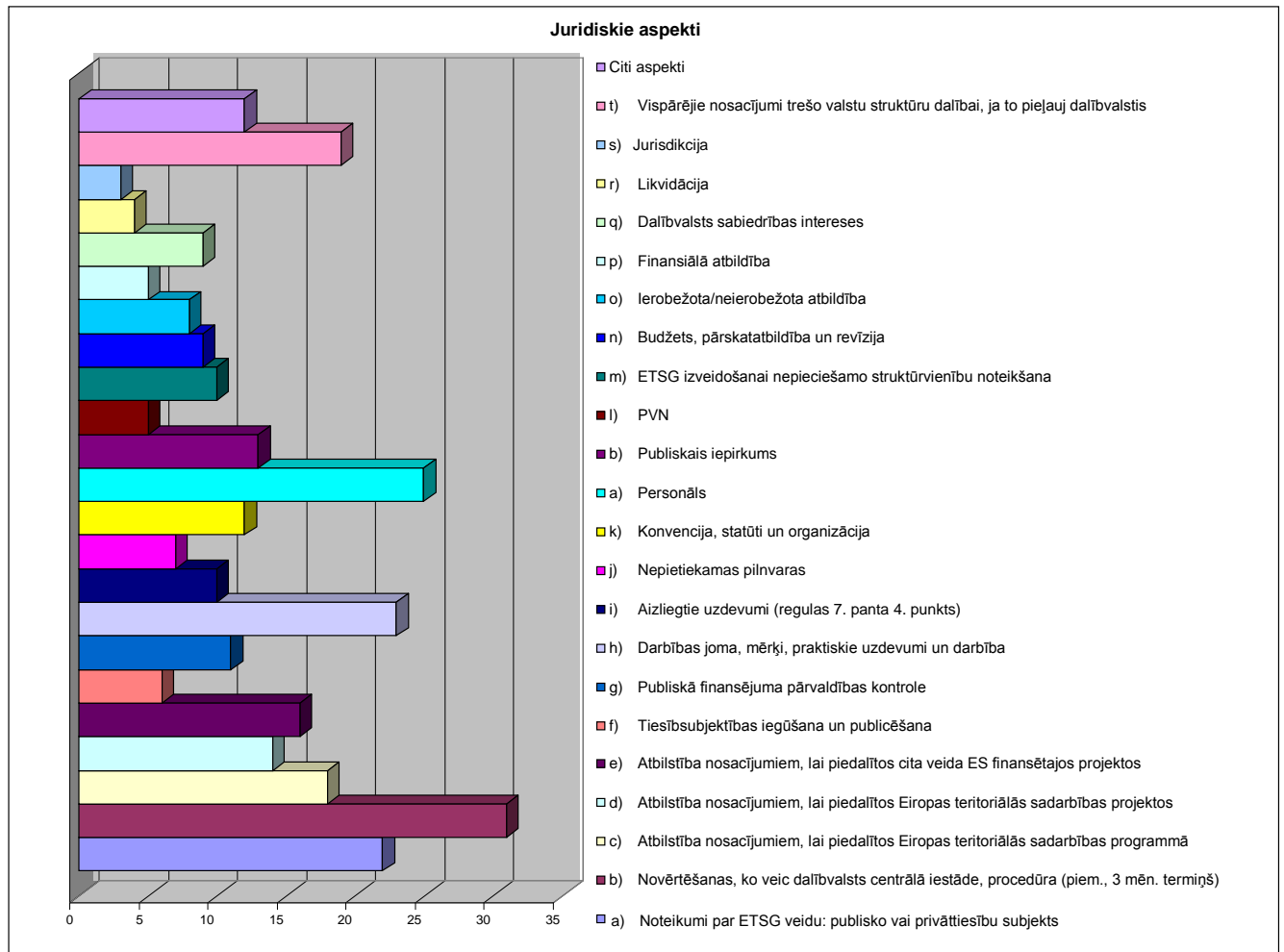

4. attēls. Respondentu vērtējums par ETSG tiesiskajā regulējumā vajadzīgajām izmaiņām.

.../...

➤ **Visbiežāk minētās juridiskās problēmas**

Respondenti norāda, ka visvairāk juridisku problēmu rada atšķirības dalībvalstu normatīvajos aktos, otra biežāk minētā juridiskā problēma ir piemērojamie tiesību akti (galvenokārt tiesību akti, kas regulē personāla, iepirkuma un PVN jautājumus valstī, kurā izveidota ETSG), respondenti norāda arī uz problēmām saistībā ar izveides procedūru, konvenciju un statūtiem un trešo valstu struktūru dalību (sk. 1. attēlu pielikumā).

5. attēls. Svarīgākie Regulas (EK) Nr. 1082/2006 juridiskie aspekti, kas, pēc respondentu domām, rada problēmas.

Regulas 2. pantā par piemērojamajiem tiesību aktiem paredzēts, ka priekšroka ir tiesību aktiem, kas ir spēkā dalībvalstī, kurā izveidota attiecīgā ETSG. Piemērojot valsts tiesību aktus attiecībā uz darbiniekiem no citām valstīm un publisko iepirkumu, ko veic citā valstī, rodas sarežģījumi; zināmas grūtības rodas arī, ja minētie tiesību akti jāpiemēro attiecībā uz ETSG fiskālajām saistībām.

Regulas noteikumi pieļauj to, ka dalībvalstis, veidojot ETSG, var pieņemt atšķirīgus lēmumus, tāpēc grupu juridiskais statuss (publisko tiesību vai privāttiesību subjekts, ierobežota vai neierobežota

atbildība) atšķiras; stāvoklis var būt ļoti atšķirīgs arī divās blakus esošās valstīs — Slovēnijas ETSG ir privāttiesību subjekts, savukārt uz Itālijas ETSG attiecas publiskās tiesības; Čehijas Republikā nav atļautas ETSG ar ierobežotu atbildību, savukārt Polijā ETSG atbildība nevar būt neierobežota; atbilstoši Francijas tiesību aktiem ETSG uzskata par īpaša veida kopuzņēmumiem — “*syndicats mixtes*”, tādējādi praksē visas ETSG, kas izveidotas kopīgi ar partneriem no Francijas, ir jāreģistrē Francijā. Savukārt Itālijā ETSG darbības termiņš ir ierobežots.

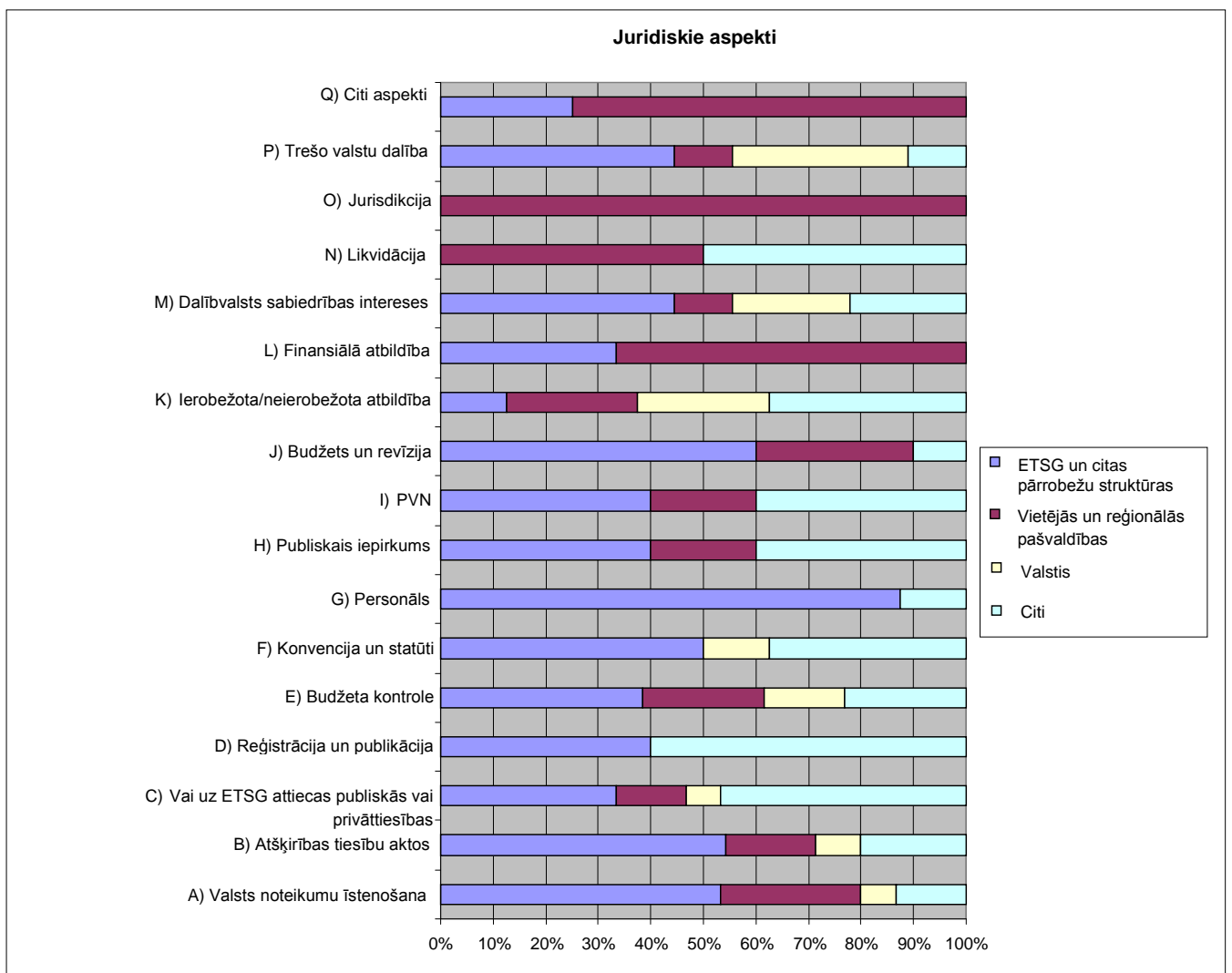
Lielākā daļa viedokli paudušo ETSG, pārrobežu struktūru, vietējo un reģionālo pašvaldību un apvienību uzsver, ka nepieciešams saskaņot dalībvalstu noteikumus, un ierosina to darīt, veicot iepriekšēju saskaņošanu starp blakus esošām dalībvalstīm vai arī ierobežojot dalībvalstu izvēles iespējas, ko pieļauj regula.

Daudzi respondenti norāda, ka ir grūti noteikt, kas jāiekļauj ETSG konvencijā un statūtos, un pauž viedokli, ka notiek nevajadzīga atkārtošana. Daži norāda, ka jāvienkāršo procedūras, kas attiecas uz statūtu izmaiņām, jaunu ETSG dalībnieku uzņemšanu un ETSG izveidi, ja tās pamatā ir iepriekš izveidota sadarbības struktūra. Respondenti arī norāda, ka jāparedz noteikumi par ETSG likvidāciju un darbības izbeigšanu.

Lai veidotu Eiropas teritoriālās sadarbības grupu, jāsaņem atļauja no dalībvalstīm, kas tajā iesaistījušās; atļauju piešķir, ievērojot noteiktu kārtību. Respondenti atzīmē, ka noteiktais trīs mēnešu termiņš tiek ievērots ļoti reti un nav skaidri definēts, ko nozīmē “dalībvalsts sabiedrības intereses”, tādēļ dalībvalstis var patvaļīgi aizliegt ETSG veidošanu.

Respondenti norāda, ka ETSG regulas īstenošanu dalībvalstīs apgrūtina arī tas, ka dalībvalstu tiesību akti nav pietiekami saskaņoti; valsts pārvaldes iekšējās procedūras atļaujas piešķiršanai mēdz būt sarežģītas, dažkārt iesaistītas vairākas ministrijas un jārīko apspriešanās starp valstīm, tādēļ trīs mēnešu termiņu parasti neievēro.

6. attēls. Dažādu respondentu norādītie regulas juridiskie aspekti.

Respondentu ieteiktie risinājumi, kā uzlabot atļaujas piešķiršanas procedūru, ietver galvenokārt grozījumus regulā, lai nodrošinātu saziņu starp valstīm un dalībvalstu atbildīgās iestādes varētu vienoties par kopīgu pamatu atļaujas piešķiršanai, uz klausot arī ETSG dalībniekus. Ierosināts arī noteikt, ka trīs mēnešu termiņš ir obligāti jāievēro (tā neievērošanas gadījumā varētu uzskatīt, ka atļauja ir piešķirta klusuciešot), un paredzēt iespēju lēmumus apstrīdēt ES līmenī. Pausts arī viedoklis, ka “dalībvalsts intereses” var definēt, atsaucoties uz līdzšinējo judikatūru. Respondenti iesaka paredzēt iespēju lēmumu par atļaujas nepiešķiršanu apstrīdēt Eiropas Komisijā vai Eiropas Savienības Tiesā.

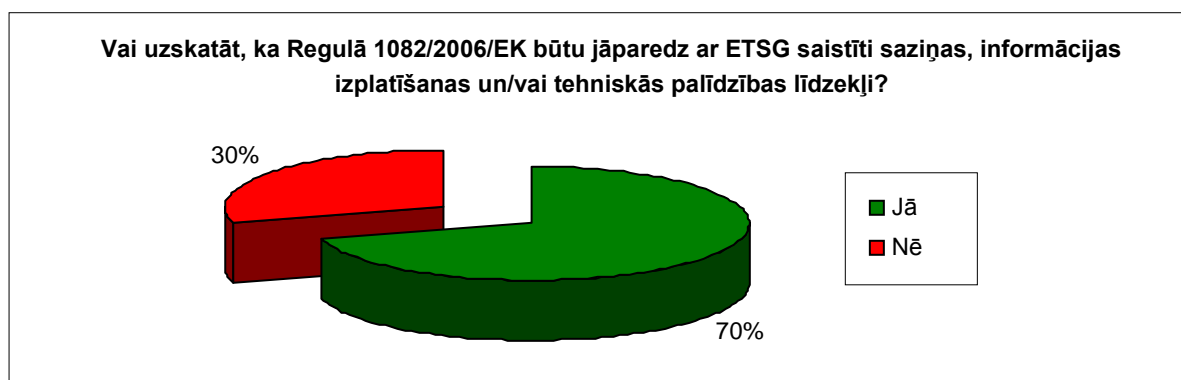
Daži respondenti norāda, ka Eiropas Komisijai un Reģionu komitejai jānosaka kārtība, kādā tās ir jāinformē par jaunas ETSG izveidi. Respondenti aicina ES Oficiālajā Vēstnesī sniegt skaidrāku informāciju; daži iebilst pret publicēšanu Vēstneša “S” sērijā un ierosina dokumentus publicēt pilnā apjomā, lai būtu pieejami tulkojumi, ko varētu izmantot kā paraugu, veidojot citas Eiropas teritoriālās sadarbības grupas.

Runājot par praktisko darbību, respondenti sūdzas, ka regulas īstenošana kavējas, norāda, ka pārvaldes iestādēm (gan dalībvalstu varas iestādēm, gan arī Eiropas Komisijai) trūkst zināšanu un informācijas par ETSG, uzsver, ka ir problēmas ar ETSG atbilstību nosacījumiem, lai piedalītos projektos (sk. 4. punktu), turklāt dažos gadījumos valsts pārvaldei nepietiek politiskās gribas, lai paļautos uz ETSG kā uz subsidiaritātes instrumentu.

Dalībvalstīs ir atšķirīga konstitucionālā kārtība, tādēļ pārvaldes līmeņu pilnvaras var būt atšķirīgas, un tas apgrūtina ETSG darbību. Minētos sarežģījumus var risināt, ja ievēro daudzlīmeņu pārvaldības principus un ETSG darbojas elastīgi, tomēr daži respondenti aicina vienkāršot procedūras, kas attiecas uz pielāgojumu veikšanu gadījumos, ja pārvaldes līmeņu pilnvaras tiek mainītas, kad ETSG jau ir izveidota.

➤ ETSG paredzētās saziņas, konsultēšanas un atbalsta struktūras

Lai arī dalībvalstu pārstāvji tam nepiekrīt, lielākā daļa respondentu (70%) norāda, ka ir vajadzīga Eiropas līmeņa struktūra, kas nodrošina saziņu un sniedz tehnisko palīdzību. Respondenti uzsver arī Reģionu komitejas ekspertu grupas nozīmi un to, ka svarīgi ir dot impulsu ETSG tīkla veidošanai.

7. attēls. Juridiskie aspekti. Respondentu vērtējums par to, vai ir jāparedz saziņas, informācijas izplatīšanas un/vai tehniskās palīdzības pasākumi.

Saziņas un tehniskās palīdzības struktūru varētu veidot, izveidojot platformu vai iestādi, kuras mērķis ir palielināt izpratni par juridiskajiem instrumentiem un atbalstīt sadarbības tīklu veidošanu. Daži respondenti rosina rīkoties valsts līmenī, iesaistot teritoriālās sadarbības programmu vadības struktūras. Viena no padomdevējas iestādes izveides priekšrocībām būtu vienotu kritēriju ieviešana dažādās procedūrās. Daudzas funkcijas, kas, pēc respondentu domām, būtu jāveic padomdevējai iestādei, jau veic RK, "INTERACT" un arī apvienības, darbojoties savās kompetences jomās.

Respondenti aicina Reģionu komiteju turpināt ETSG reģistra veidošanu un procedūru uzraudzību, kā arī nodrošināt dokumentu paraugus, piemēram, konvenciju un statūtu projektus.

Apspriešanas dalībnieki uzsver, ka arī informācijas izplatīšana ir nozīmīga, daļēji tāpēc, ka ETSG izveide ir sarežģīta. Respondenti ierosina rīkot sanāksmi valsts pārvaldes iestādēm, kas atbildīgas par

atļaujas piešķiršanu Eiropas teritoriālo sadarbības grupu izveidei. Eksperti rosina rīkot ETSG vadītāju tikšanos Briselē, lai apmainītos ar paraugpraksi un informāciju.

Viens no respondentiem rosina izveidot tiešsaistes tīklu, lai veicinātu un uzlabotu paraugprakses apmaiņu, līdzīgi, kā tas notiek, piemēram, *URBACT* programmas tīmekļa vietnē. Respondents ierosina publicēt periodisku biļetenu un izveidot palīdzības dienestu. Tiešsaistes tīklu varētu lietderīgi izmantot arī, rīkojot seminārus un mācības personālam.

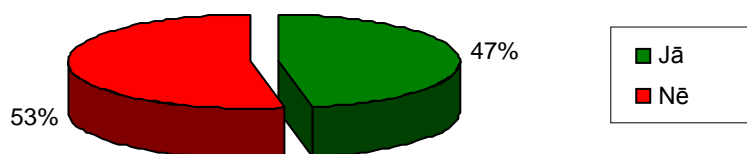
Četras no piecām dalībvalstīm, kas iesniegušas atbildes, uzskata, ka nav jāveido papildu struktūras vai jāparedz noteikumi regulā. Daļa respondentu (30%) uzskata, ka nav vajadzīgi papildu pasākumi informācijas izplatīšanai un tehniskās palīdzības sniegšanai, galvenokārt tāpēc, ka daudzas iestādes jau nodrošina ar pārrobežu sadarbību saistītu saziņu, informāciju un/vai tehnisko palīdzību (proti, Pārrobežu operatīvā misija, Beniluksa Ekonomikas savienības ģenerālsekretariāts, Eiropas Publiskās pārvaldes institūts u.c.), respondenti norāda, ka vairāk uzmanības vajadzētu veltīt sadarbības mērķiem un uzdevumiem.

➤ Personāls

Respondentu atbildes liecina, ka personāla jautājumi ir nozīmīgi.

Personāla jautājumi ir otrais visbiežāk minētais Regulas aspekts, kas rada šaubas vai grūtības, un trešais visbiežāk norādītais aspekts, kas rada šaubas vai grūtības saistībā ar to, kā dalībvalstis ievieš regulu. Tomēr viedokļi par minēto jautājumu atšķiras: 53% respondentu uzskata, ka regulā būtu jāparedz sīki izstrādāti noteikumi par personālu. Trīs dalībvalstis uzskata, ka regulā nav vajadzīgi noteikumi par personālu, bet četras dalībvalstis uz jautājumu nav atbildējušas. Apvienības uzskata, ka regulā ir vajadzīgi noteikumi par personālu.

Vai Regulā 1082/2006/EK būtu jāparedz sīki izstrādāti noteikumi par ETSG nodarbināto personālu?

8. attēls. Juridiskie aspekti. Noteikumi par ETSG personālu.

Respondenti pauž viedokli, ka Eiropas teritoriālās sadarbības grupām ir vajadzīgs pašu personāls (nevis publiskās pārvaldes iestāžu norīkoti darbinieki) un jāprecizē noteikumi par to, kādi tiesību akti ir jāpiemēro personālam, un tāpēc viņi rosina grozīt ES regulu.

Respondenti aktīvi pauž viedokli par minēto jautājumu un arī par darbā pieņemšanas nosacījumiem. Īpaši uzsvērts, ka problēmas var rasties, ja personālam piemērojamiem pensionēšanās noteikumiem, atalgojuma sistēma, sociālās aizsardzības un fiskālā sistēma atšķiras no noteikumiem, kas ir spēkā darbinieka izcelsmes valstī. Problēmas rada arī darbinieku norīkošana, ko veic ETSG dalībnieki, un .../...

norīkoto darbinieku tiesības. Lai nepieļautu darbā pieņemšanas nosacījumu pasliktināšanos, daži respondenti ierosina regulā paredzēt — ja darbinieks, kas pārceļas strādāt uz citu valsti, ir no valsts, kas iesaistīta Eiropas teritoriālās sadarbības grupā, bet nav tās mītnes valsts, darbinieka tiesībām jāpiemēro tiesību akti, kas ir spēkā valstī, kurā viņš veic darba pienākumus, nevis tiesību akti, kas ir spēkā ETSG mītnes vietā, vai tiesību akti, kas ir spēkā darbinieka izcelsmes valstī. Tā varēs novērst, ka dažas valstis spēkā esošo noteikumu dēļ ir privilīģētā stāvoklī. Viens no respondentiem iesaka ļaut darbiniekiem izvēlēties, kuras valsts tiesību aktus viņi vēlas piemērot savām tiesībām uz sociālo nodrošinājumu.

Daži respondenti iebilst pret pārlietu konkrētiem regulas noteikumiem. Viņi ierosina darbā pieņemšanas nosacījumus un personāla noteikumus paredzēt ETSG statūtos.

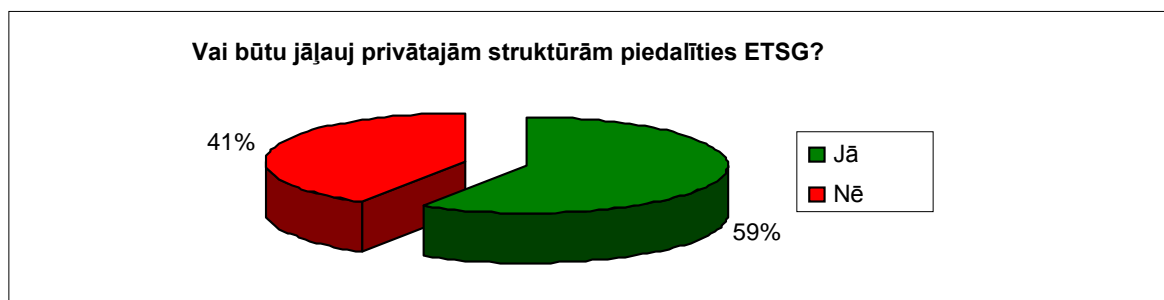
Respondenti arī uzsver, ka jānodrošina, lai personālam būtu pienācīga profesionālā kvalifikācija un valodu prasmes; regulas noteikumos vajadzētu ņemt vērā atšķirības dalībvalstu profesionālās izglītības sistēmās.

Viens no ekspertiem ierosina ETSG personāla jautājumus iekļaut pamatnostādnēs, kas attiecas uz teritoriālās sadarbības projektu finanšu pārvaldību.

Daži respondenti ierosina ieviest īpašu personāla nolikumu, kas līdzīgs Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumiem, vai starptautisku nolikumu, līdzīgu tam, kas ir spēkā Eiropas pētniecības infrastruktūras konsorcijs³.

➤ Privātu struktūru dalība

Viedokļi par privātu struktūru dalību Eiropas teritoriālās sadarbības grupās atšķiras: lielākā daļa respondentu (59% no kopējā respondentu skaita un 1 dalībvalsts) to atbalsta, bet ievērojami pārstāvēts arī pretējais viedoklis — 41% respondentu un 4 dalībvalstis uzskata, ka Eiropas teritoriālās sadarbības grupās vajadzētu piedalīties vienīgi publiskām iestādēm.

9. attēls. Juridiskie aspekti. Privātu struktūru dalība Eiropas teritoriālās sadarbības grupās.

Respondenti, kas atbalsta privāto struktūru dalību, tomēr uzskata, ka privāto struktūru dalība ir pieļaujama vienīgi ar šādiem nosacījumiem:

³

Eiropas pētniecības infrastruktūras konsorcijs, kas izveidots ar Padomes Regulu (EK) Nr. 723/2009.
Tīmekļa vietne: http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=eric.

- privātā struktūra ir publisko tiesību subjekts;
- privātās struktūras mērķis nav gūt peļņu;
- privātā struktūra izveidota, īstenojot publiskā un privātā sektora partnerību, vai darbojas, lai sasniegtu vispārējas nozīmes mērķus, sniedzot publiskos pakalpojumus vai darbojoties pētniecības, vides, nodarbinātības, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, transporta, veselības, sociālo pakalpojumu vai izglītības jomā;
- privātā struktūra darbojas jomā, kas saistīta ar attiecīgās ETSG uzdevumiem, un/vai teritorijā, kurā darbojas arī attiecīgā ETSG;
- privātā struktūra spēj nozīmīgi sekmēt pārrobežu sadarbību attiecīgajā teritorijā;
- privātā struktūra piedalās Eiropas teritoriālās sadarbības grupā, kurai nav tiesību īstenot teritoriālās sadarbības programmu;
- privātā struktūra var sekmēt attiecīgās ETSG mērķu sasniegšanu un iepriekš ir definēti sadarbības finansiālie noteikumi;
- attiecībā uz konkrēto ETSG ir spēkā cits tiesiskais režīms ar īpašiem nosacījumiem privāto struktūru dalībai.

Daži respondenti norāda, ka dažkārt ir jāveido partnerība ar organizācijām, kas ir privāttiesību subjekti. Privātas struktūras, kas sniedz publiskos pakalpojumus, uz kuriem attiecas noteikumi par publisko iepirkumu, vai privātas struktūras, kas darbojas sabiedrības interesēs vai sociālā nodrošinājuma, veselības aprūpes un medicīnas pakalpojumu jomā, var sniegt vērtīgas speciālās zināšanas un sekmēt finanšu ilgtspēju. Jāpiebilst, ka bez minēto partneru iesaistīšanās būtu ārkārtīgi grūti veidot pārrobežu sadarbību veselības aizsardzības jomā. Lai rosinātu un pēc iespējas vairāk sekmētu ilgtspējīgu attīstību, ir jāiesaista visas svarīgākās ieinteresētās personas, kas darbojas reģionālā līmenī — gan publiskā, gan privātā, gan arī nevalstiskā sektora pārstāvji.

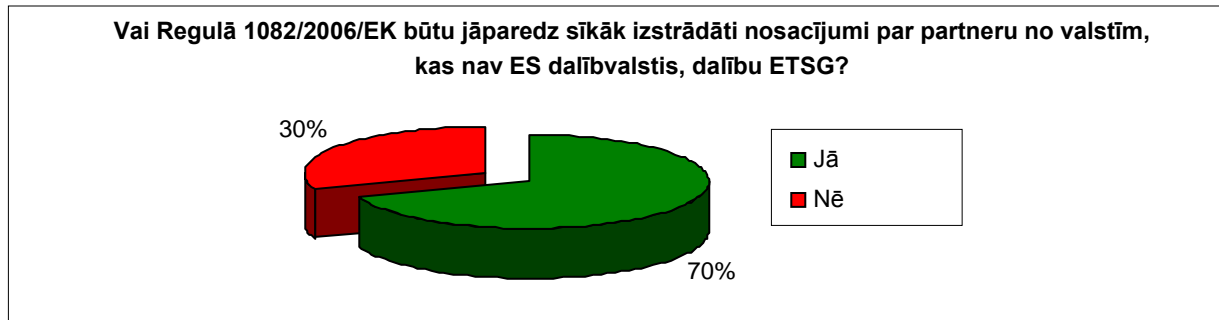
Respondenti, kas iebilst pret privāto struktūru dalību Eiropas teritoriālās sadarbības grupās, šo viedokli pamato, norādot, ka publisko un privāto struktūru sadarbībai ir paredzēti citi ES instrumenti (piemēram, Eiropas Ekonomisko interešu grupas). Tāpēc ES regulā nav jāparedz īpaši noteikumi par privāto struktūru dalību. Turklāt Regulā par ETSG ir skaidri noteikts, ka tā neaizstāj pastāvošos ES instrumentus.

Viens no ekspertiem norāda, ka konkurētspējas veicināšanas centriem, ekonomikas attīstības aģentūrām un dažām reprezentatīvām organizācijām, kas izveidotas attiecīgajā teritorijā, ir jāklūst par ETSG *de iure* dalībniekiem bez balsstiesībām.

Viena no vietējām un reģionālajām pašvaldībām uzskata, ka ir jāļauj privātām struktūrām iesaistīties Eiropas teritoriālās sadarbības grupā, neņemot vērā to statusu; tā vietā uzmanība jāpievērš privātās struktūras darbības vietai, lielumam (mazais vai vidējais uzņēmums) un budžetam.

➤ Trešo valstu struktūru dalība

Respondentu vidū nav vienprātības par trešo valstu dalību. Lielākā daļa respondentu (70%) uzskata, ka spēkā esošie noteikumi par trešo valstu dalību ir jāpārskata un jāievieš mazāk stingri noteikumi, savukārt dalībvalstis uzskata, ka trešo valstu struktūru dalība nav pieļaujama. Šveices un Horvātijas iesniegtās atbildes liecina, ka tās vēlētos iesaistīties Eiropas teritoriālās sadarbības grupās. Apvienības atbalsta trešo valstu struktūru dalību.

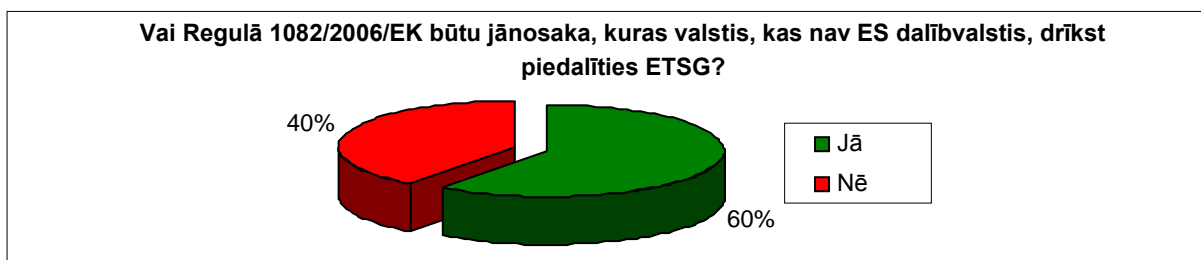
10. attēls. Juridiskie aspekti. Struktūru no valstīm, kas nav ES dalībvalstis, dalība Eiropas teritoriālās sadarbības grupās.

Respondenti, kas atbalsta regulas pārskatīšanu, ierosina ieviest dažādus jaunus noteikumus. Pirmkārt, ierosināts, ka jāatļauj veidot “divpusējas” ETSG, kurās sadarbojas struktūras no vienas dalībvalsts un no vienas valsts, kas nav ES dalībvalsts, tas īpaši vēlams gadījumos, ja abām valstīm ir teritoriāla saikne. Ierosināts arī ieviest noteikumus, kas ļauj iesaistīties visām valstīm, kurām ir tiesības piedalīties ES programmās; noteikumus, kas ļauj piedalīties pirmspievienšanās fondu līdzekļu saņēmējiem; noteikumus, kas attiecas uz teritoriālo vienotību, tai skaitā arī Vidusjūras reģiona politiku un kaimiņattiecību politiku; visbeidzot, ierosināts noteikumus par Eiropas teritoriālās sadarbības grupām iekļaut nolīgumos, ko ES slēdz, īstenojot kaimiņattiecību politiku. Noteikumi par Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instrumentu un Pirmspievienšanās palīdzības instrumentu ir jāsaskaņo ar noteikumiem par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un citiem noteikumiem, kas regulē struktūrfondus.

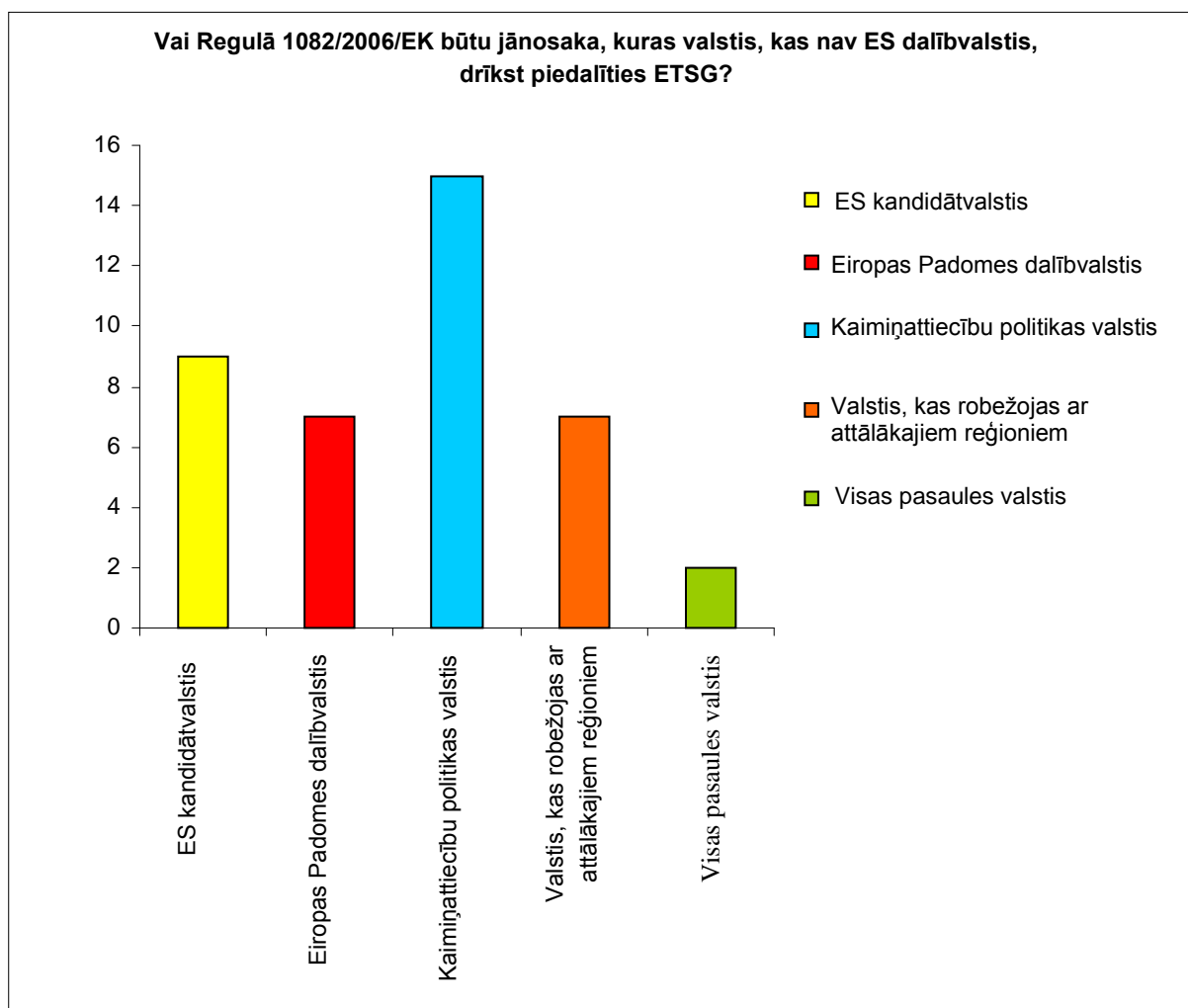
Viena dalībvalsts uzskata, ka galvenais šķērslis trešo valstu struktūru dalībai ir tas, ka Kopienas tiesību normas nav piemērojamas trešajās valstīs. Uz citu minētā jautājuma aspektu norāda viena no vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas aicina neļaut piedalīties struktūrām no trešajām valstīm, kurās vērojams demokrātijas deficīts.

Viens no respondentiem ierosina izveidot sarakstu ar trešajām valstīm, kas drīkst piedalīties Eiropas teritoriālās sadarbības grupās (piemēram, uz valstīm, kas parakstījušas Madrides Pamatkonvenciju, vajadzētu attiecināt atvieglotus dalības kritērijus); ierosināts ļaut piedalīties ES kandidātvalstīm vai iespējamajām kandidātvalstīm un varbūt arī valstīm, ar kurām noslēgti asociācijas nolīgumi. Eiropas teritoriālās sadarbības grupas no Vidusjūras reģiona vēlas aktīvi iesaistīties Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu politikas īstenošanā. ETSG, kuru darbība nepārsniedz vienas valsts robežas, arī vēlas iesaistīties kaimiņattiecību politikā.

Vietējās un reģionālās pašvaldības ierosina regulā ieviest noteikumus, kas ļauj piedalīties visām Eiropas Padomes dalībvalstīm, jo tām ir ievērojama pārrobežu sadarbības pieredze.

11. attēls. Juridiskie aspekti. Noteikumi par to, kuras trešās valstis drīkst piedalīties ETSG.

12. attēls. Juridiskie aspekti. Trešo valstu dalība. Ja Regulā 1082/2006/EK būtu jānosaka, kuras valstis, kas nav ES dalībvalstis, drīkst piedalīties ETSG, lūdzu, atzīmējiet, kuras! Drīkst atzīmēt vairākus variantus.

4. **ETSG un Eiropas teritoriālā sadarbība.**

Regulas 7. pantā noteikts, ka ETSG var uzņemties Eiropas teritoriālās sadarbības programmu vadību, īstenot Eiropas teritoriālās sadarbības projektus vai tādus projektus, ko finansē ar citu ES programmu līdzekļiem, kā arī īstenot citus teritoriālās sadarbības pasākumus.

Attiecībā uz programmu īstenošanu lielākā daļa respondentu ļoti pozitīvi vērtē to, ka Eiropas teritoriālās sadarbības grupas darbojas kā vadības struktūras un kopējais tehniskais sekretariāts, jo tādējādi tiek īstenots subsidiaritātes princips. Subsidiaritātes principa ievērošana palielina ETSG nozīmi programmu īstenošanā, un ETSG var nodrošināt stratēģisku pieeju, īstenojot dažādus pasākumus. Respondentu norādītie negatīvie aspekti saistīti ar to, ka ļoti lielas ETSG nav pietiekami elastīgas lēmumu pieņemšanas procesā. Respondenti norāda uz trūkumiem saistībā ar to, ka ETSG vienlaikus veic kopējā tehniskā sekretariāta un vadības struktūras funkcijas, un uzsver, ka jānodrošina mehānismi, lai izvairītos no interešu konfliktiem gadījumos, ja ETSG vienlaikus veic vadības struktūras funkcijas un ir viens no projekta dalībniekiem.

Dažas ETSG, īpaši ETSG no lielajām dalībvalstīm, norāda, ka valsts pārvaldes iestādes nelabprāt deleģē programmu vadību. Uz Spānijas un Portugāles robežas izveidotas vairākas ETSG, kuru darbības mērķi ir līdzīgi, tāpēc jāparedz pasākumi, lai mudinātu tās vismaz noslēgt vienošanos par programmas vadību.

Saistībā ar Eiropas teritoriālās sadarbības projektu īstenošanu daži respondenti uzsver, ka pārvaldes un resursu izmaksas var samazināt, ja ETSG izveidota, lai īstenotu vairākus projektus vai lielus projektus. Respondenti min vairākas priekšrocības, piemēram, stratēģiska pieeja, integrējot vairākus pasākumus kopējā politikā; informācijas apmaiņa, saziņa un paraugprakses apmaiņa; struktūras pastāvība un viendabīgums; juridiski saistoši lēmumi un partneru ilgtermiņa iesaistīšanās; piedalīšanās lēmumu pieņemšanā un kopīga atbildības uzņemšanās; struktūras pārredzamība un publiskā atpazīstamība; efektīva publisko līdzekļu izmantošana; vienkāršāka iepirkuma procedūra, budžeta plānošana un darbinieku pieņemšana; subsidiaritātes principa ievērošana.

Respondentu atbildes ir līdzīgas, vērtējot citu ES finansētu projektu īstenošanu.

Galvenās problēmas, ar kurām saskaras ETSG, iesniedzot priekšlikumus dažādu Eiropas teritoriālās sadarbības programmu īstenošanai, ir saistītas ar ETSG atbilstību nosacījumiem: dažiem ETSG dalībniekiem var nebūt tiesību iesaistīties minēto programmu īstenošanā, piemēram, Baleāru salām nav tiesību iesaistīties pārrobežu sadarbībā, jo tās atrodas vairāk nekā 150 km no krasta un tāpēc attiecībā uz tām ir spēkā salu teritorijām noteiktais ierobežojums⁴. Daudz respondentu uzskata, ka tad, ja ETSG dalībnieki atbilst konkursā izvirzītajām prasībām, ir jāuzskata, ka ETSG ir pilnvērtīga partnerība, kas atbilst visu ES programmu nosacījumiem. Visiem Komisijas dienestiem vajadzētu būt

---

⁴ Lisabonas līguma XVIII sadaļā iekļauts pārrobežu reģiona jēdziens. Izskan arī viedoklis, ka pārrobežu reģioni, līdzīgi kā eiroreģioni, jāuzskata par mērķi, nevis ģeogrāfisku jēdzienu, tādēļ attāluma ierobežojumi attiecībā uz salām ir jāpiemēro elastīgi.

informētiem par ETSG pastāvēšanu, un uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus ir tieši jāadresē arī Eiropas teritoriālās sadarbības grupām.

Eiropas teritoriālā sadarbība neatrisina problēmas, kas saistītas ar atšķirībām dalībvalstu tiesību aktos. Daži respondenti min sarežģījumus ar trīspusējiem līgumiem un 150 km ierobežojumu, kas neļauj pārrobežu sadarbībā iesaistīties salām, kurām šāda sadarbība būtu vēlama. ETSG izveides procedūra ir jāvienkāršo; pretējā gadījumā būs daudz tādu ETSG, kas nespēs īstenot īstermiņa projektus.

Iecere par ETSG tika īstenota pārāk vēlu, lai tās spētu piedalīties programmās pašreizējā plānošanas periodā. Sākoties jaunajam plānošanas periodam, kas ilgs no 2014. gada līdz 2020. gadam, būs izveidots vēl vairāk Eiropas teritoriālās sadarbības grupu, kas būs jāintegrē sistēmā. Lai atvieglotu ETSG atbildībā esošo dažādo pārrobežu projektu vadību, būs jāaskaņo dažādi noteikumi (Eiropas Reģionālā attīstības fonda, Pirmspievienošānās palīdzības instrumenta, Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instrumenta noteikumi).

Respondenti pauž atšķirīgu viedokli par to, vai ETSG ir jābūt prioritāram teritoriālās sadarbības un citu programmu īstenošanas instrumentam. Ja ETSG netiek uzskatītas par prioritārām, to dalībniekiem var nebūt pietiekamas motivācijas iesaistīties, tomēr citi respondenti atgādina, ka ETSG izveide ir brīvprātīga. Pausts viedoklis, ka Eiropas teritoriālās sadarbības grupām ir jāsaņem papildu līdzfinansējums un vajadzīgie līdzekļi jāparedz ES budžetā, savukārt citi respondenti minēto ideju neatbalsta. Pausti priekšlikumi sniegt papildu atbalstu Eiropas teritoriālās sadarbības grupām, piemēram, palīdzību izveides procesā, īpašu finansējumu izmēģinājuma projektiem vai personāla apmācībai.

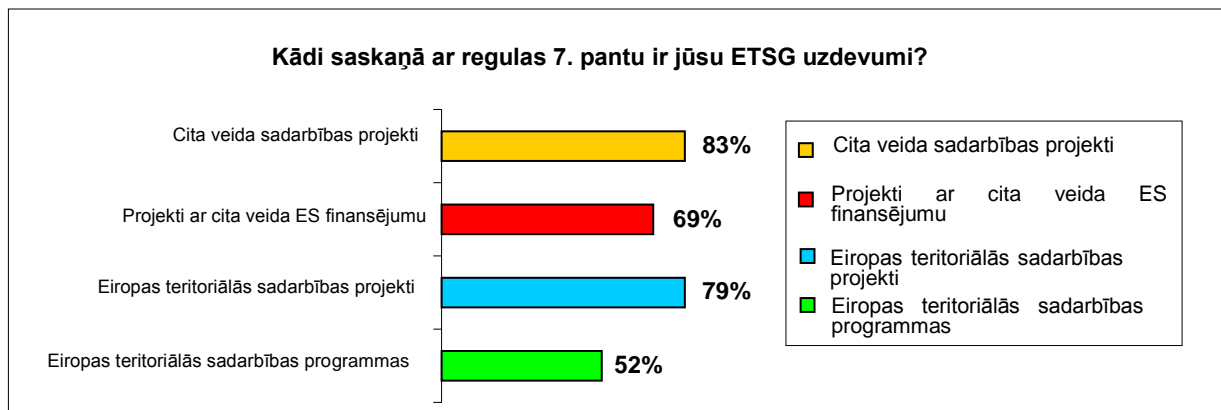
Dažas reģionālās pašvaldības uzskata, ka Eiropas teritoriālās sadarbības programmu vai projektu īstenošana ar ESTG starpniecību nesniedz nekādu īpašu ieguvumu.

5. Ar ETSG darbību saistītā pieredze, to uzdevumi, šķēršļi, kas kavē to darbību, un turpmākā attīstības tendences.

Visām izveidotajām vai izveides procesā esošajām ETSG, kuru veidošanu veicinājusi pārrobežu sadarbība, ir iepriekšēja attiecīgo dalībnieku sadarbības pieredze. Iemesli ETSG veidošanai saistīti galvenokārt ar vēlmi izveidot publiski atpazīstamu un pastāvīgu pārrobežu sadarbības struktūru, kas izstrādātu kopīgas izaugsmes stratēģijas, nodrošinātu apjomradītus ietaupījumus, kopīgi īstenotu projektus, pārvaldītu infrastruktūru vai apsaimniekotu vides resursus.

Visu apspriešanā minēto ETSG izveidošanas pamatā ir pārrobežu sadarbība. Teritoriālās saiknes nav vienīgi starp šādu Eiropas teritoriālās sadarbības grupu dalībniekiem: ETSG “*Archimed*” (salu grupa), ETSG “*Amphictiony*” (32 pašvaldības Vidusjūras krastā) un izveides procesā esošā ETSG “Eiropas pilsētvides zināšanu tīkls” (*European Urban Knowledge Network* — grupa valsts pārvaldes iestādēm, kas nodarbojas ar zemes izmantojuma plānošanu).

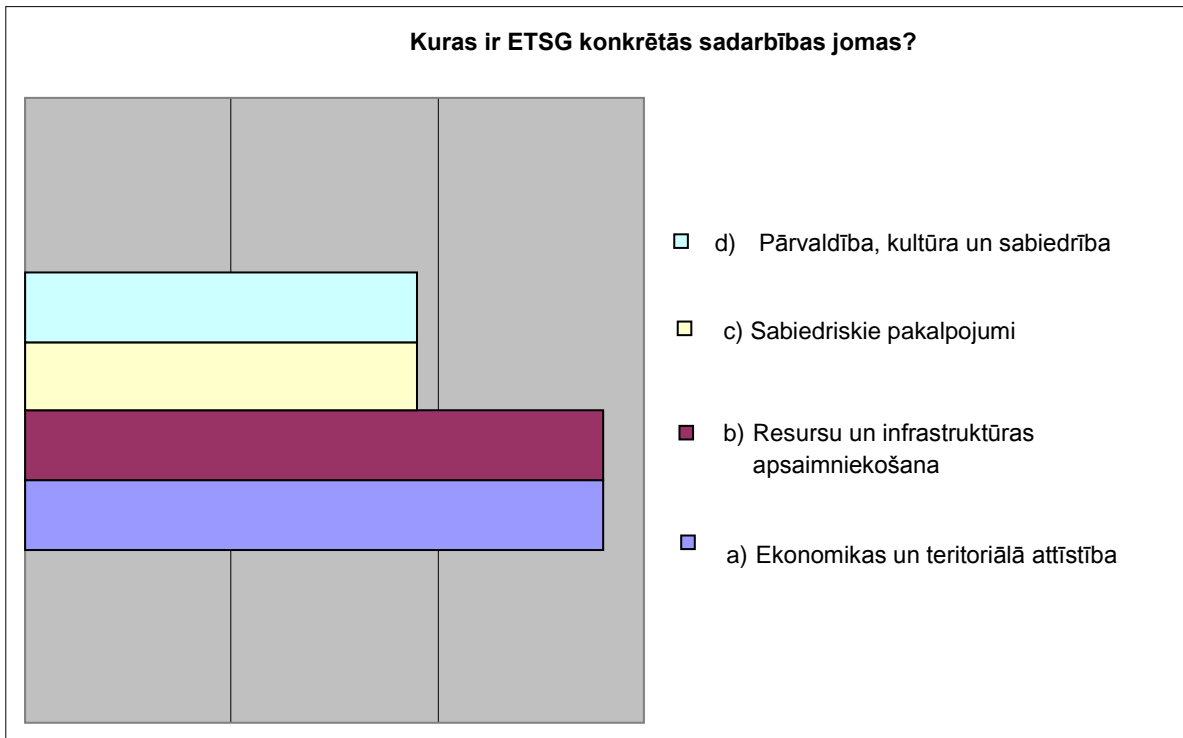
Regulas 7. pantā noteiktas četras ETSG darbības jomas. Lielākā daļa izveidoto un izveides procesā esošo ETSG darbojas visās minētajās jomās (52% no tām norāda, ka īsteno Eiropas teritoriālās sadarbības programmas, 79% plāno īsteno Eiropas teritoriālās sadarbības projektus, 69% plāno īsteno projektus, kas finansēti no citām ES programmām, un 83% min cita veida sadarbību bez ES finansējuma). Tikai viena ETSG — “*Grande Region*” — ir izveidota īpaši Eiropas teritoriālās sadarbības programmas īstenošanai. ETSG “Eiropas pilsētvides zināšanu tīkls”, kur iesaistīsies vienīgi valsts pārvaldes iestādes, neplāno iesniegt priekšlikumus ES finansētu programmu īstenošanai.

13. attēls. ETSG pieredze. Uzdevumi saskaņā ar Regulas 7. pantu.

ETSG darbojas ļoti dažādās jomās⁵: 100% no respondentiem norāda, ka ETSG darbojas ekonomikas attīstības jomā, 100% atzīmē arī, ka sadarbība saistīta ar “resursu un infrastruktūras apsaimniekošanu”, 68% no respondentiem sadarbojas, sniedzot “sabiedriskos pakalpojumus”, 68% īsteno pasākumus saistībā ar “pārvaldību, kultūru un sabiedrību”. Atšķiras konkrētie sadarbības projekti, piemēram, kopīga slimnīcas pārvaldība vai pārrobežu sadarbība dabiskās ainavas apsaimniekošanā. Pasākumi un ierosmes ir ārkārtīgi daudzveidīgas, un pievienotā vērtība, kas rodas, ETSG uzsākot darbību, nav noliedzama. ETSG parasti cenšas iekļaut noteikumus, lai paplašinātu darbību, vairāk iesaistot sabiedrību. Praksē ETSG darbojas kā struktūras, kas koordinē pasākumus un sadarbību, vai arī kā jauni pārvaldības līmeņi.

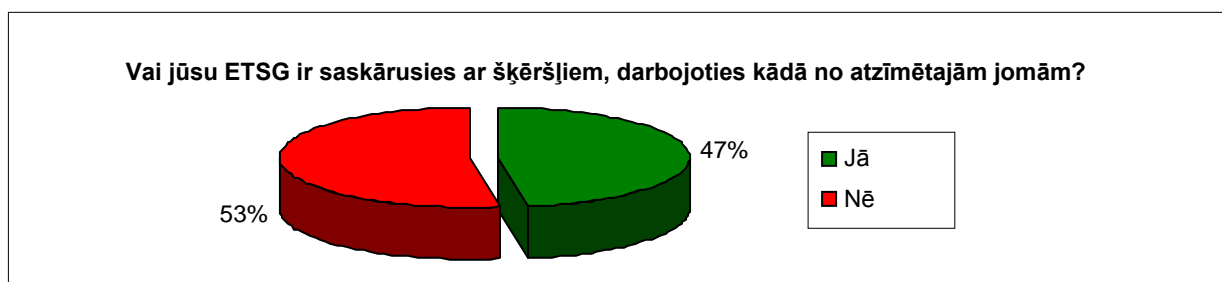
⁵ Daži respondenti uzsver, ka Eiropas teritoriālās sadarbības grupām ir “uzdevumi”, nevis “pilnvaras”. Vajadzētu izvairīties no jēdziena “pilnvaras” lietošanas.

14. attēls. ETSG darbībā uzkrātā pieredze. ETSG darbības jomas.

Lielākā daļa ETSG, kuru darbības mērķi ir vispārēji un kurās iesaistījušies robežreģioni, īsteno izaugsmes un ilgtspējīgas attīstības stratēģijas laikposmam līdz 2020. gadam, rīkojoties atbilstoši stratēģijai “Eiropa 2020”. Tāpēc ETSG var kļūt par nozīmīgiem instrumentiem, ar ko nodrošināt līdzsvarotu attīstību pierobežas zonā.

Veicot minētos uzdevumus, 53% no izveidotajām un izveides procesā esošajām ETSG saskārušās ar sarežģījumiem. Lielāka daļa sarežģījumu saistīti ar ETSG izveidi un darbības uzsākšanu.

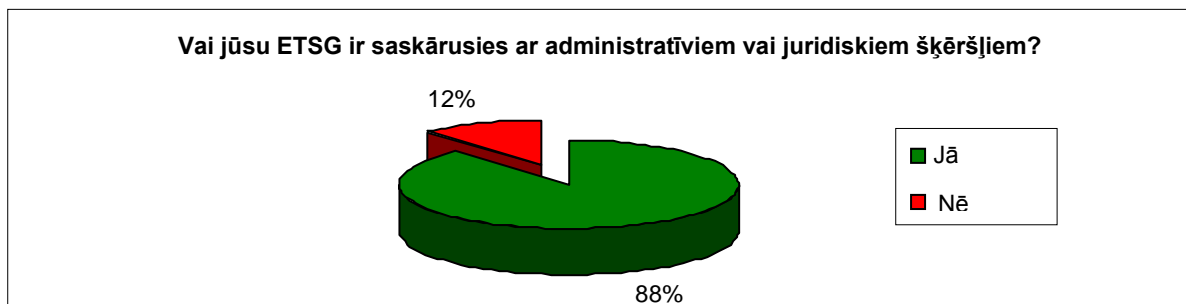

15. attēls. ETSG darbībā uzkrātā pieredze. Praktiskie šķēršļi.

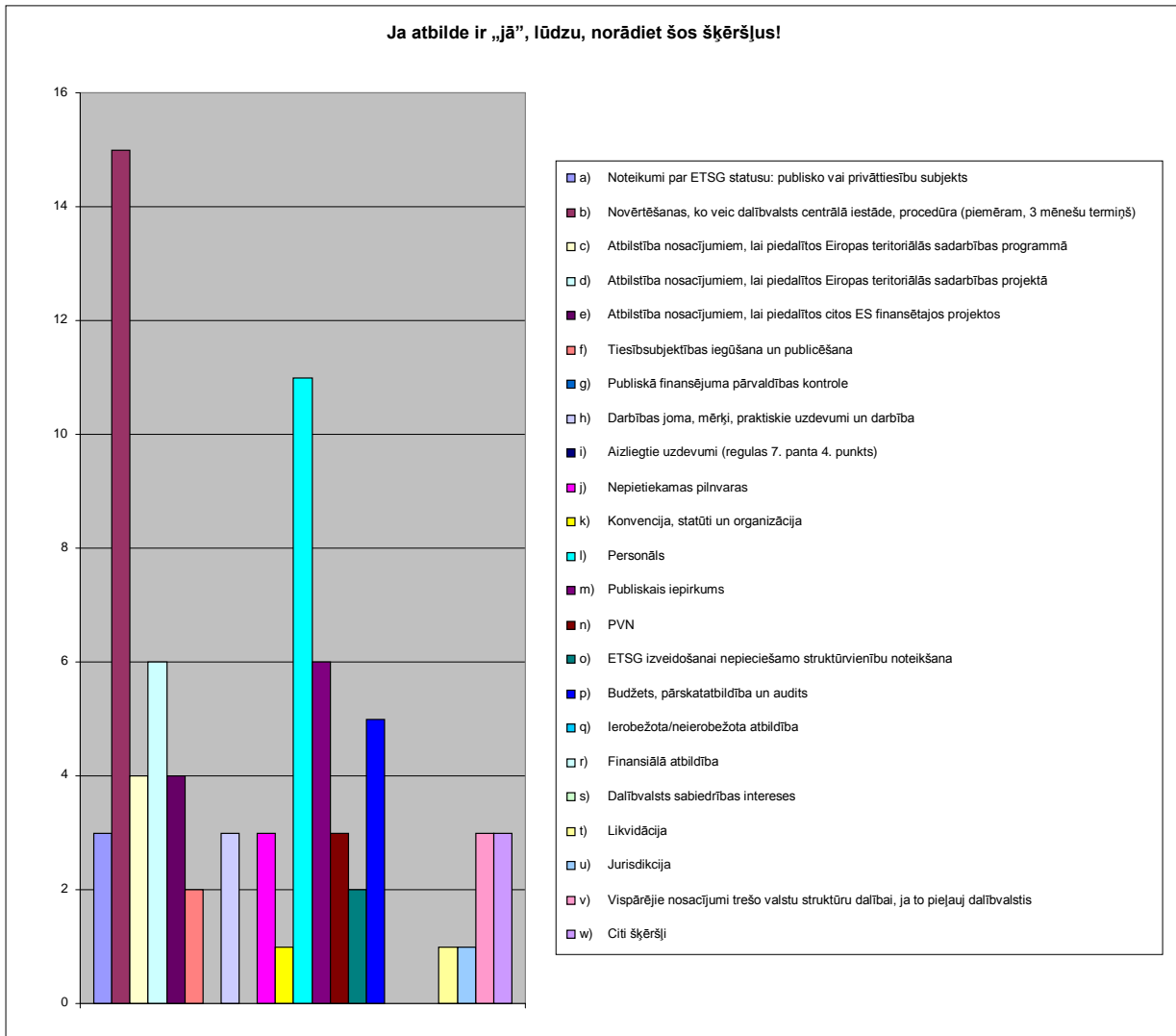
Respondenti visbiežāk min sarežģījumus šādās jomās (dilstošā secībā):

- novērtēšanas, ko veic dalībvalsts centrālā iestāde, procedūra, piemēram, 3 mēnešu termiņš (sk. 3. punktu);
- personāla jautājumi; gan juridiskie šķēršļi (sk. 3. punktu), gan arī sarežģījumi, kas saistīti ar atalgojuma atšķirībām dažādās valstīs;

- atbilstība nosacījumiem, lai īstenotu Eiropas teritoriālās sadarbības projektus vai citas programmas;
- atbilstība nosacījumiem, lai vadītu programmas, jo pašreizējā vadības iestāde vai daži sekretariāti nevēlas sadarboties ar ETSG un uztver tās kā konkurentus;
- publiskais iepirkums, budžets un pārskatatbildība (sk. 3. punktu);
- PVN un sociālās nodrošināšanas numuri, kurus neatzīst citu valstu pārvaldes iestādes;
- izpratnes trūkums par Eiropas teritoriālās sadarbības grupām valsts pārvaldē.

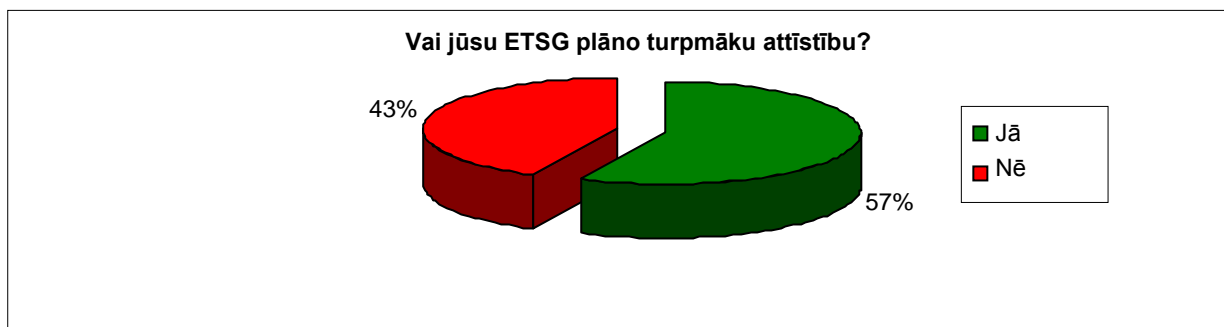

16. attēls. ETSG darbībā uzkrātā pieredze. Administratīvie un juridiskie šķēršļi.

17. attēls. ETSG darbībā uzkrātā pieredze. Juridisko un administratīvo šķēršļu veidi.

Turpmāko attīstību plāno 57% no Eiropas teritoriālās sadarbības grupām, galvenokārt paredzot palielināt dalībnieku skaitu, jo dalībnieki ir no valsts, kas vēl nav ES dalībvalsts, bet pievienosies Eiropas Savienībai vēlāk — tā tas ir attiecībā uz Horvātiju, vai arī partneri iekšējo procedūru dēļ nav spējuši ātrāk pievienoties ETSG. Pēdējā iemesla dēļ daži respondenti lūdz vienkāršot dalībnieku uzņemšanas procedūru.

18. attēls. ETSG darbībā uzkrātā pieredze. Izveidoto ETSG turpmākās attīstības perspektīvas.

6. ETSG nozīme Eiropas integrācijā.

➤ ETSG un teritoriālās kohēzijas mērķi

Tā kā Lisabonas līgumā tagad iekļautas normas, kurās minēta teritoriālā kohēzija, ETSG nozīme pieaug⁶. Vairākums respondentu uzskata, ka ETSG ir galvenais juridiskais instruments vai ļoti piemērots ES instruments, lai sasniegtu teritoriālās kohēzijas mērķus. ETSG nodrošina noteiktu un pastāvīgu ietvaru sadarbībai. Paužot viedokli par tematu “Zaļā grāmata par teritoriālo kohēziju”, norādīts, ka ETSG ir platforma, kas ļauj integrēti risināt problēmas atbilstošākajā ģeogrāfiskajā mērogā. ETSG ļauj tieši iesaistīties visām ieinteresētajām personām, kas spēj uzlabot programmu īstenošanas efektivitāti, konsekveni un saskaņotību (mazāks resursu patēriņš, kopīga vadība, kopīga atbildība). ETSG nodrošina struktūru, kas dalībvalstīs atvieglo centrālo pārvaldes iestāžu un vietējā un reģionālā līmeņa iestāžu sadarbību. Reģionos ETSG līdzsvaro to dažādo pārvaldes struktūru veiktspēju, kuras iesaistītas ES programmu īstenošanā un ES līdzekļu apgūvē.

Pārrobežu reģionos ETSG var sekmēt ES *acquis* īstenošanu, dažādu darbības jomu integrāciju un robežu negatīvās ietekmes mazināšanu. Eiropas teritoriālās sadarbības grupās rodas sadarbības struktūras, kas apvieno dažādas ieinteresētās personas, kā arī rada ilgtspējīgu sinerģiju pārrobežu sadarbības jomā. Tās veicina dialogu un var mazināt dalībvalstu politiskos konfliktus. ETSG veicina ne vien pārrobežu teritoriālo kohēziju, bet teritoriālo kohēziju valsts līmenī, jo pierobežu reģioni bieži ir vismazāk attīstītie reģioni valstī.

Eiropas teritoriālās sadarbības grupas kopumā izmanto daudzveidīgu pieredzi un praksē pārbaudītas atziņas, izstrādā uz sadarbību vērstus priekšlikumus un ierosina integrētas stratēģijas. Tās veicina jaunus sabiedriskās darbības veidus, piemēram, integrētu teritoriālo plānošanu, tīklu veidošanu, kā arī saziņu un pieredzes apmaiņu starp ekonomikas dalībniekiem vai noteiktām pilsoniskās sabiedrības grupām (jauniešiem, sievietēm, migrantiem).

Saistībā ar ieguldījumu nozaru attīstībā, respondenti norāda uz ekonomikas attīstību, nodarbinātību, inovāciju, izglītību, veselības aprūpi un vidi. Saistībā ar ģeogrāfisko aspektu respondenti norāda, ka ETSG paplašina lauku apgabalu un mazpilsētu iespējas, tādējādi praktiski īstenojot subsidiaritātes principu.

Dažas vietējās un reģionālās pašvaldības ETSG nozīmi vērtē atturīgāk, norādot, ka ETSG ir juridisks instruments, kas darbojas, deleģējot uzdevumus, tādēļ vairāk būtu jārunā par kohēzijas politiku kopumā.

Viena no dalībvalstīm uzskata, ka jaunais instruments neveicina kohēziju, bet pat var apgrūtināt sadarbību, radot neskaidrības un patērējot resursus jaunu un sarežģītu administratīvo problēmu risināšanai.

⁶

Līguma par Eiropas Savienību 3. panta 3. punktā norādīts, ka “[Savienība] veicina ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju un solidaritāti dalībvalstu starpā”. Līguma par Eiropas Savienības darbību XVIII sadaļā ir ietverts jauns un nozīmīgs juridisks apgalvojums, proti, nosaukums “Ekonomiskā un sociālā kohēzija” ir aizvietots ar nosaukumu “Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija”, tādējādi norādot, ka visi minētie kohēzijas veidi ir vienlīdz svarīgi.

➤ **ETSG un augšupēja pieeja Eiropas veidošanā**

ETSG apvieno ieinteresētās personas, kas darbojas vietējā un reģionālā līmenī. Tās var definēt savas vajadzības un izstrādāt stratēģijas, kā arī īstenot kopīgus pasākumus un iniciatīvas. ETSG nodrošina divlīmeņu saziņas kanālu un darbībā izmanto augšupēju pieeju, kas ļauj par teritoriālajām prioritātēm, vajadzībām un problēmām informēt dalībvalstis un ES iestādes, tādējādi ietekmējot ES rīcību un novēršot nepilnības svarīgākajās stratēģijās. ETSG var kļūt par vienu no būtiskākajiem līdzekļiem pilsoniskuma veicināšanai Eiropā. Eiropas teritoriālās sadarbības grupas ir daudzlīmeņu pārvaldības struktūras ar juridiskas personas statusu, kas saliedē iekšējo tirgu, veicina pierobežas teritoriju integrāciju un atrodas pastāvīgā dialogā ar iedzīvotājiem, un tāpēc arī ES iestādēm ir jāveido dialogs ar tām. Viens no reģioniem apspriešanās norāda, ka saistībā ar minēto īpaši liela nozīme ir Eiropas teritoriālās sadarbības grupām, kurās sadarbojas pašvaldības.

➤ **ETSG un daudzlīmeņu pārvaldība**

Reģionu komiteja Baltajā grāmatā par daudzlīmeņu pārvaldību⁷ jau analizējusi ETSG nozīmi. Apspriešanās dalībnieki kopumā uzskata, ka ETSG var veicināt daudzlīmeņu pārvaldību Eiropā, un pauž viedokli, ka ETSG ir “daudzlīmeņu pārvaldības laboratorijas”, lai arī vairāk kā pusē līdz šim izveidoto Eiropas teritoriālās sadarbības grupu sadarbojas tikai viena līmeņa partneri — vai nu tikai vietējās, vai arī tikai reģionālās pašvaldības.

ETSG kopumā veicina daudzlīmeņu pārvaldību, nodrošinot vienotu struktūru, lai dažādi pārvaldes līmeņi varētu piedalīties ar vienādiem nosacījumiem un saglabāt saikni ar iedzīvotāju un attiecīgās teritorijas vajadzībām. Daudz respondentu uzsver, ka jāiesaista pilsoniskā sabiedrība. Subsidiaritātes princips darbojas, kad ETSG veido pārrobežu stratēģijas, ļauj vietējām un reģionālajām pašvaldībām noteikt, kāda politika īstenojama sabiedrības interesēs, un palīdz veidot makroreģionu struktūru.

Daži respondenti norāda, ka arī Eiropas Savienībai būtu jāiesaistās ETSG kā partnerim vai vismaz jāizveido mehānisms tiešai saziņai un informācijas apmaiņai ar Eiropas teritoriālās sadarbības grupām. Citi apspriešanās dalībnieki norāda, ka valstu tiesību aktu piemērošana var apgrūtināt daudzlīmeņu pārvaldības efektīvu īstenošanu.

➤ **ETSG un makroreģioni**

ETSG var veicināt makroreģionu attīstību, galvenokārt veidojot sadarbības struktūras viena makroreģiona teritorijā, jo ETSG ir pastāvīgas struktūras, kurās var būt iesaistīti daudzi dalībnieki. ETSG var sekmēt stabilākas makroreģiona struktūras izveidi.

Lielākā daļa respondentu norāda, ka makroreģionu struktūra ir pārāk plaša un sarežģīta, lai ETSG varētu vadīt projektus makroreģiona līmenī. ETSG uzdevums nav novērst institucionālās struktūras nepilnības makroreģionos.

⁷

CdR 25/2010, pieņemta Reģionu komitejas plenārsesijā, kas notika 2009. jūnijā. Tīmekļa vietne: <http://www.cor.europa.eu/governance>.

Par makroreģioniem nav pietiekami daudz informācijas, tāpēc daudzās atbildēs izpaužas nepareiza izpratne par makroreģiona būtību. Daži respondenti arī norāda, ka “apsēstībai ar makroreģioniem” nevajadzētu ietekmēt debates par Eiropas teritoriālās sadarbības grupām.

➤ **ETSG un kaimiņattiecību politika**

Pašlaik ir grūti veidot ESTG sadarbībai ar kaimiņvalstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis. Ar trešajām valstīm sadarbojas tikai divas ETSG — “*UTTS*” sadarbojas ar Ukrainu, bet eiroreģions “*Senza Confini*” — ar Horvātiju. Galvenie ieguvumi no ETSG darbības minētajā jomā ir ilgtermiņa partnerības pozitīvā ietekme uz politiku, turklāt ETSG var sekmēt ES *acquis* īstenošanu, un tas ir īpaši nozīmīgi, ja runa ir par kandidātvalstīm.

Respondenti īpaši uzsver plašās iespējas, ko paver minētais instruments. Respondenti pauž viedokli, ka ETSG var palīdzēt pārvarēt nacionāla rakstura un ar robežām saistītas domstarpības, sekmēt labklājību attiecīgajā teritorijā un palielināt sabiedrības izpratni par Eiropas Savienību. ETSG sekmē teritoriālo kohēziju, valstu tiesību aktu saskaņošanu, administratīvās veikspējas uzlabošanu un palīdz lietderīgāk izmantot pārrobežu projektiem piešķirtos Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instrumenta līdzekļus. ETSG ļauj sadarboties mērķtiecīgāk un var palīdzēt sasniegt arī makroreģionu līmenī īstenoto stratēģiju mērķus.

Tomēr daži reģioni un lielākā daļa dalībvalstu, kas piedalījās apspriešanās, nav tik optimistiski noskaņotas un uzskata, ka ETSG ir instruments, kam jāturpina darboties ES līmenī.

Apspriešana "Tiesību aktu par ETSG pārskatīšana"

1. pielikums Dalībnieku saraksts

➤ Izveidotās ETSG

- ETSG "Eurométropole Lille-Kortrijk-Tournai un Lille Métropole" (FR-BE)
- ETSG "Gemer-Borsod-Abaúj-Zemplén" (HU-SK)
- ETSG "UTTS — Ung-Tisza-Túr-Sajó" (HU-SK)
- ETSG "Amphyctiony" (GR-IT-CY-FR)
- ETSG "Archimed" (IT-ES-CY)
- ETSG "Duero-Douro" (PT-ES)
- ETSG eirorajons "SaarMoselle" (FR-DE)
- ETSG eirorajons "Strasbourg-Ortenau" (FR-DE)
- ETSG eiroreģions "Pyrénées-Méditerranée" (FR-ES)
- ETSG "Galicia-Norte de Portugal" (ES-PT)
- ETSG "Hospital de la Cerdanya" (ES-FR)
- ETSG "Ister-Granum" (HU-SK)
- ETSG "West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale" (FR-BE)
- ETSG "ZASNET" (PT-ES)

➤ Izveides procesā esošās ETSG

- Bēkēšas meģes pašvaldības ETSG ar ierobežotu atbildību "Békés – Arad" (HU)
- Eixo Atlantico do Noroeste Peninsular AEDEA — Agencia Europea de Desarrollo Eixo Atlantico (ES)
- EGTC eiroreģions "Salzburg-Berchtesgadener Land-Traunstein" (AT)
- Eurodistrict de l'Espace Catalan Transfrontalier (ES-FR)
- ETSG "Eiropas pilsētvides zināšanu tīkls", Nīderlandes Iekšlietu un Karalistes lietu ministrija
- ETSG eiroreģions "Alpes-Méditerranée" (FR-IT)
- Eiroreģions "Aquitaine-Euskadi", Basku zemes valdība (ES)
- Eiroreģions "Extremalentejo", Portalegres pašvaldības padome (PT)
- Eiroreģions "Senza Confini-Veneto Region" (IT)
- Mestna občina Nova Gorica (SI) — GECT občin: Comune di Gorizia (I), Mestna občina Nova Gorica (SLO) in Občina Šempeter – Vrtojba (SLO)/Territorio dei comuni: Comune di Gorizia (I), Mestna občina Nova Gorica (SLO) in Občina Šempeter-Vrtojba (SLO)
- "Parc Marin International des Bouches de Bonifacio", Office de l'Environnement de la Corse (FR)
- "Pirineus-Cerdanya", Communauté de Communes 'Pyrénées-Cerdagne' (FR-ES)
- "Posočje-Benečija" (SL), sabiedriskā iestāde Soča Valley Development Centre
- ETSG "Tritia", Žilinas autonomais reģions (SK).
- ETSG ar ierobežotu atbildību "Ung-Tisza-Túr Korlátolt" (HU-RO-SK)

.../...

➤ Citas pārrobežu struktūras

- Šveices kantoni: Bāzeles pilsētas kantons (*BS*) / Bāzeles lauku kantons (*BL*) / Argavas kantons (*AG*) / Juras kantons (*JU*), Zoloturnas kantons (*SO*) —*REGIO BASILIENSIS*
- Estersundas pašvaldības padome
- *Agglomération franco-valdo-genevoise* — *ARC Syndicat mixte*
- Ziemeļreinas–Vestfālenes federālās zemes Ekonomikas un enerģētikas ministrija
- Eiroreģions “*Meuse-Rhine*”
- *COSANTE (Coopération sanitaire transfrontalière)*
- Eiroreģions “Baltijas jūras valstu starptautiskais pastāvīgais sekretariāts”
- *Secretaría General de Acción Exterior de la Junta de Andalucía*
- *Communauté de Travail des Pyrénées (CTP)*
- Eiropas Robežreģionu apvienība (*Association of European Border Regions* — *AEBR*)
- *C.A.F.I. – Association de la Conférence des Alpes Franco-Italiennes*
- *Helsinki-Tallinn Euregio Forum*

➤ Reģionālās un vietējās pašvaldības

- Baleāru salu valdība (ES)
- *UTTS* Lauksaimniecības un praktiskās ekonomikas centrs (HU).
- Saksijas brīvvalsts (DE)
- Valensijas reģionālā valdība (ES)
- Kastīlijas un Leonas reģionālā valdība (ES)
- Karintijas federālā valdība (AT)
- Flandrija, Flāmu valodas kopienas ministrija, Vietējo pašvaldību aģentūra (BE)
- Zāras federālā zeme, Zinātnes un ekonomikas lietu ministrija (DE)
- Lubušas vojevodistes maršala birojs (PL)
- Reinzemes–Pfalcas Ekonomikas, transporta, lauksaimniecības un vīnkopības ministrija (DE)
- Padekalē ģenerālpadome (FR)
- Triestes autonomā province (IT)
- Lejasaustrijas federālā zeme (AT)
- Vīnes pilsēta un Vīnes federālā zeme (AT)
- Čongrādas meģe (HU)
- Liberecas apgabals — Nisas eiroreģions (CZ)
- Freiburgas reģiona padome (DE)
- Lejassilēzijas vojevodiste (PL)
- Šveices valdība — Ženēvas kantons — ārlietu dienests (CH)
- Bavārijas federālās zemes valdība
- Katalonijas reģionālā valdība (ES)
- Karintijas federālās zemes valdība (AT)
- Strasbūras pilsētas pašvaldība (FR)
- Dubrovnikas–Neretvas pašvaldību reģionālās attīstības aģentūra

Dalībvalstis

- Slovēnijas Republikas Vietējās pašpārvaldes un reģionālās politikas birojs
- Luksemburgas Ilgtspējīgas attīstības un infrastruktūras ministrija
- Ungārijas Valsts pārvaldes ministrija
- Šveices Konfederācijas Ārlietu federālais departaments — Pārrobežu sadarbības politiskais dienests
- Somijas Darba un ekonomikas ministrija, Reģionālās attīstības nodaļa (FI)
- Polijas Reģionālās attīstības ministrija — Teritoriālās sadarbības nodaļa
- Ungārijas Valsts pārvaldes un tieslietu ministrija
- Igaunijas iekšlietu ministrija
- Čehijas Republikas valdība
- Šveices Konfederācijas Ārlietu departaments

Apvienības

- Eiropas Robežreģionu apvienība
- Lietuvas vietējo pašvaldību apvienības pārstāvniecība Briselē
- Pārrobežu operatīvā misija (*Mission Opérationnelle Transfrontalière —MOT*), Francija
- Francijas reģionu asociācija (*Association des Régions de France — ARF*)
- Eiropas Reģionu asamblejas ģenerālsekretariāts
- Centrāleiropas dienests pārrobežu iniciatīvu īstenošanai (*Central European Service for Cross-Border Initiatives — CESCO*)
- Eiropas Kalnu apvidu vēlēto pārstāvju apvienība (*Association européenne des élus de montagne — AEM*)
- Eiropas Robežreģionu apvienība

Eksperti un citi dalībnieki

- Karintijas federālās zemes valdība
  - *Centre d'Observation Européen des Régions (C.O.E.U.R)*
  - Eiropas Akadēmija Bolcāno
  - *Unioncamere del Veneto – Eurosportello del Veneto*
  - *École Doctorale de Sciences Juridiques et Politiques — Centre de Droit International — Université Nanterre*
  - Eiropas Ekonomisko interešu grupa “Sealink” (*EEIG Sealink*)
  - Programma “*INTERACT*”, kas veicina un atbalsta Eiropas teritoriālās sadarbības programmu pārvaldības uzlabošanu
  - *Les Européens du Grand Lille / De Europeanen van Groot Rijsel*
  - Šveices Konfederācijas Federālais ārlietu birojs
-